

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/51/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114208787
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8114208787.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v spore žalobkyne A. L., nar. XX.X.XXXX, bytom Q., W. XX, zast. JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Svidník, Sov. hrdinov 163/66, proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o zaplatenie 567 Eur a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 17.01.2017, č. k. 10C/126/2014 -141 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) uložil žalovanému povinnosť vydať žalobkyni 279 eur v lehote 3 dni od právoplatnosti rozsudku, určil, že poplatok v časti 2/3 zahŕňajúci náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou uvedený vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru v zmluve č. 806300336 je neprijateľný a vyslovil, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Súd prvej inštancie citoval ustanovenia § 9 ods. 1 a 2 písm. k) a § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, ustanovenia § 52 ods. 1 a 4, § 53 ods. 1, 2, 3 a 5, § 100 ods. 1 a 2, § 107 ods. 1 a 2, § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení uviedol, že plne stotožnil s názorom odvolacieho súdu vo vzťahu k 10 - ročnej premlčacej lehote v zmysle § 107 ods. 2 OZ, teda jednoznačne bolo potrebné vyhovieť žalobe aj v časti o zaplatenie 279 eur, nakoľko ani táto časť žalovanej sumy nebola podľa názoru súdu prvej inštancie premlčaná, pričom niet pochybnosti o tom, že zo strany žalovaného išlo o úmyselné bezdôvodné obohatenie, čo bolo mnohokrát judikované všeobecnými súdmi. Vo vzťahu k neprijateľnosti zmluvnej podmienky konštatoval, že administratívny poplatok predstavuje 64 % z úveru (úver 600 eur za poplatok 576 eur). Tento poplatok, ako to vyplýva z VOP je za spísanie zmluvy a príslušnú administratívu. Podľa názoru súdu prvej inštancie požadovanie úhrady administratívneho poplatku je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, keďže dodávateľ vyžaduje od spotrebiteľa splnenie finančného záväzku za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané. Pri poplatkoch zo spotrebiteľského úveru je totiž nevyhnutné, aby sa nimi platilo skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme. V tejto súvislosti možno poukázal na rozhodnutie Vrchného krajského súdu v Karlsruhe sp. zn. AZ17U 192/2010 zo dňa 03.05.2010. Dodal, že tento záver si osvojil aj Krajský súd v Prešove napr. v rozsudku sp. zn. 18Co 109/2011. Súd

prvej inštancie teda vyhodnotil celú odplatu za poskytnutý úver ako neprimeranú a neplatnú. Odplata za úver je rozhodujúcim kvalifikačným kritériom úverovej zmluvy a pokiaľ dohoda o odplate je neplatná, úverová zmluva stráca svojej opodstatnenie, preto je dôvodné podľa názoru súdu žalobe o neplatnosť celej úverovej zmluvy vyhovieť a to nie len v časti týkajúcej sa úrokov a poplatkov. Ďalej uviedol, že bola dôvodná žaloba o vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, pričom vysvetlenie nezákonnosti danej zmluvnej podmienky je obsiahnuté v predchádzajúcej časti odôvodnenia rozsudku, a to s poukazom na § 53a ods. 1 OZ.

4. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 Civilného sporového poriadku.

5. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Namietal, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil a dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Súd prvej inštancie sa nesprávne vysporiadal s námietkou premlčania nároku žalobkyne na vrátenie bezdôvodného obohatenia zo zmluvy o úvere č. 806300336. Požadovaný nárok žalobkyne sa stal premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote na vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže žalobkyňa svoj návrh uplatnila až dňa 26.03.2014. Svoj právny názor odôvodnil s poukazom na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 27.04.2016, sp. zn. 17Co/372/2015, kde krajský súd oprel svoje rozhodnutie o vedomosť dlžníka o bezdôvodnom obohatení spočívajúcom v platbách na úroky na poplatky úveru, vzniká v zásade v okamihu prvej platby dlžníka nad rámec poskytnutej služby. Podotkol, že žalobkyňa nijako skutkovo nepreukázala možnosť uplatnenia 10-ročnej premlčacej doby. Ďalej sa žalovaný nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie o posúdení zmluvy za bezúročnú a bez poplatkovú. Žalobkyňou predložená zmluva o úvere nie zmluvou o spotrebiteľskou úvere, a ani spotrebiteľskou zmluvou, keďže žalobkyňa vstúpila do zmluvného vzťahu so žalovaným na základe vyhlásenia, že poskytnuté peňažné prostriedky použije na výkon zamestnania, a teda nie na svoju potrebu. Zdôraznil, že v čase uzavretia zmluvy o úvere neexistoval a nebol účinným žiaden všeobecné účinný predpis, podľa ktorého by bola stanovená maximálna prípustná výška úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov. Vo vzťahu ku poplatku za náklady za vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou uviedol, že žalobkyňa znáša v tomto smere bremeno a musí preukázať, že v čase a mieste uzavretia peňažných prostriedkov išlo o odplatu, ktorá výrazne vybočovala z trhového priemeru odplát poskytovaných subjektmi poskytujúcimi financovanie z vlastných zdrojov. Je zrejmé, že slovenské právo a slovenský zákonodarca poplatok za spracovanie zmluvy nie len pripúšťa, ale aj výslovne uvádza. Poplatok nie je neprimerane vysoký vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný je nebankovým subjektom, ktorého riziko podnikania, ako aj podnikateľské náklady sú rozdielne - vyššie oproti bankám. Čo sa týka príslušného poplatku, tento v 1/3 predstavuje úrok a v 2/3 náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu s administratívou s tým spojenou. Pokiaľ ide o výšku príslušného poplatku, tento je v zmluve o úvere dostatočne jasne uvedený, výrazne napísaný, je uvedený hneď pri sume poskytnutého úveru, čím dlžníčka musela vedieť posúdiť hodnotu protiplnenia a mala okamžite pri podpísaní zmluvy o úvere vedomosť, aká je cena úveru. Predmetný poplatok nie je podľa názoru žalovaného v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku a poukázal na § 502 Obchodného zákonníka. Príslušný poplatok nevylučuje nárokovateľnosť splnenia tohto záväzku. Dojednanie takejto platby ako záväzku nad rámec podstatných náležitostí zmluvy o úvere zákonu neodporuje. Na záver dodal, že razantne odmieta, že by z jeho strany došlo k bezdôvodnému obohateniu, nakoľko nie je splnený žiaden zákonom stanovený predpoklad, ktorý pre vznik bezdôvodného obohatenia obligatórne požaduje. Na základe uvedeného odvolateľ navrhol napadnutý rozsudok zmeniť, žalobu zamietnuť, alebo rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok ďalej len „C.s.p.“) vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 C.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378, § 379 a § 380 C.s.p., vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

7. V danej veci sa žalobkyňa žalobou podanou dňa 26.03.2014 domáhala voči žalovanému zaplata sumy 567 eur, určenia neprijateľnosti poplatku v časti 2/3 zahŕňajúci náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou uvedeným vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru v zmluve č. 806300336 a náhrady trov konania. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 05.06.2015, č.k. 10C/126/2014-94 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi

288 eur, v lehote 3 dni od právoplatnosti rozsudku, zamietol návrh v časti o zaplatenie 279 eur a v časti o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky a stranám sporu náhradu trov konania nepriznal. Odvolací súd rozsudkom zo dňa 14.09.2016, č.k. 18Co/282/2015-126 potvrdil rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni 288 eur a zrušil rozsudok v časti o zamietnutí žaloby o zaplatenie 279 eur a vyslovenia neprijateľnej zmluvnej podmienky a v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Súd prvej inštancie vec v rozsahu zrušenia opätovne preskúmal a napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť zvyšných 279 eur titulom bezdôvodného obohatenia, určil neprijateľnosť v časti 2/3 zahŕňajúci náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou uvedeným vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru v zmluve č. 806300336 a priznal žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 % od žalovaného.

8. Žalovaný v podanom odvolaní namietla nesprávne právne posúdenie zo strany súdu prvej inštancie a dospenie k nesprávnym skutkovým záverom na základe vykonaných dôkazov.

9. Žalovaný odmieta právne posúdenie zmluvy o úvere zo dňa 03.09.2010 ako spotrebiteľskej zmluvy a zmluvy o spotrebiteľskom úvere aj z dôvodu, že žalobkyňa vstúpila do právneho vzťahu so žalovaným na základe vyhlásenia, že poskytnuté peňažné prostriedky použije na výkon zamestnania, a teda nie na svoju súkromnú potrebu.

10. Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravuje Občiansky zákonník v ustanovení § 52. Podľa tohto ustanovenia spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania, alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

11. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy medzi účastníkmi, spotrebiteľským úverom je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

12. V predmetnej veci je nesporné, že strany sporu dňa 03.09.2010 uzatvorili zmluvu o úvere č. 806300336, na základe ktorej žalovaný ako nebankový subjekt poskytol žalobkyni úver vo výške 600 Eur, za poplatok - odplatu 576 Eur, ktorú v zmysle bodu 11. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru v 1/3 tvorí úrok a v 2/3 administratívny poplatok, a ktorý sa žalobkyňa zaviazala uhradiť 12 mesačnými splátkami po 98 Eur počnúc dňom 28.09.2010 Celkovo sa zaviazala zaplatiť žalovanému 1176 Eur. V ten istý deň zároveň strany sporu uzavreli dodatok k predmetnej zmluve o úvere v ktorom žalobkyňa vyhlásila, že poskytnuté peňažné prostriedky berie na nákup výpočtovej techniky.

13. V zmluve o úvere č. 806300336 z 03.09.2010 okrem údajov potrebných na identifikáciu žalobkyne (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu), iné údaje uvedené nie sú. Kolónky umožňujúce identifikovať žalobkyňu ako subjekt konajúci v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (obchodné meno, IČO, miesto podnikania, číslo živnostenského registra, iné oprávnenie ako živnostenský list) neboli vyplnené. Žalovaný má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania nebolo žalovaným preukázané, aby úver poskytol žalobcovi za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti žalobcu. Je síce pravdou, vychádzajúc z obsahu úverovej zmluvy, že v tejto je vo vzťahu k účelu poskytnutia úveru označené políčko identifikujúce účel „na výkon zamestnania“, avšak s prihliadnutím na skutkové okolnosti, je zrejmé, že uvedený údaj nie je v súlade so skutočným stavom. Žalobkyňa totiž úver nečerpala na účely jej zamestnania, ako sa uvádza v zmluve, ktorá jej bola takto vyplnená predložená k podpisu, ale za účelom vyplatenia „lízingu“, ktorý splácala s manželom. Žalobkyňa sama vo výpovedi pred súdom prvej inštancie uvádzala, že nemala záujem nakupovať výpočtovú techniku, doma nemá počítač, a ani na ňom nemôže pracovať pre problémy zo zrakom. Pri pochybnosti o obsahu zmluvy v tom smere, či bol úver poskytnutý o.i. na výkon zamestnania, ako je uvedené v úverovej zmluve v posudzovanej veci, je namieste výklad priaznivejší pre spotrebiteľa, čím treba

dospieť k záveru, že dôkazné bremeno zaťažuje toho, kto tvrdí takúto výnimku (majúcu za následok potrebu kvalifikácie úveru za tzv. iný a teda nespotrebitel'ský úver), čiže veriteľa. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybnosti dôkazné bremeno na preukázanie nespotrebitel'ského charakteru zmluvy dodávateľ. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotrebitel'ský charakter musí byť preukázaný bezpečne spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Všeobecne známou skutočnosťou sú nekalé praktiky žalovaného aplikované pri vyplňovaní základných údajov dlžníka, vrátane účelu poskytnutia finančných prostriedkov. Za daného stavu je dôvodné žalobkyni priznať postavenie spotrebiteľa.

14. Odvolací súd konštatuje, že na predmetnú zmluvu sa zároveň vzťahuje zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Zmluvným dojednaním nie je možné vylúčiť pôsobnosť zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý je predpisom obsahujúcim kogentné ustanovenia a vzťahuje sa na všetky zmluvy spĺňajúce definíciu zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle tohto zákona. Výnimku netvorí ani zmluva uzavretá podľa Obchodného zákonníka. Zákon o spotrebiteľských úveroch má vo vzťahu k Obchodnému zákonníku povahu *lex specialis*, a preto má prednosť pred aplikáciou ustanovení Obchodného zákonníka.

15. Platí, že členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (článok 6 bod 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

16. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky (posudzuje sa, či zmluvná podmienka je z objektívneho hľadiska spôsobilá negatívne zasiahnuť do práv spotrebiteľa), ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenia zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

17. V zmysle zmluvy sa žalobkyňa zaviazala zaplatiť poplatok v celkovej výške 576 Eur. Predmetný poplatok je v zmysle bodu 11 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru tvorený z 1/3 úrokom a z 2/3 administratívnym poplatkom. Odvolací súd konštatuje, že je za hranicou rozumného úsudku, aby administratívny poplatok vo výške 384 Eur, teda presahujúci 64 % sumy poskytnutého úveru (600 Eur) sledoval reálne výdavky spojené s poskytnutím úveru. Za stavu, kedy bol spotrebiteľ v zmysle zmluvy povinný zaplatiť veriteľovi okrem úroku aj administratívny poplatok vo 384 Eur, je dôvodné dospieť k záveru, že tento administratívny poplatok v skutočnosti predstavuje odplatu za poskytnutie úveru, a teda jeho podstata a účel je rovnaký ako je to pri úroku.

18. Odvolací súd zdôrazňuje tú skutočnosť, že odplata, úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú súdnej kontrole vo svetle princípu dobrých mravov. Doterajšia judikatúra súdov nespochybnila, že neprímerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. Cena plnenia tak teda nie je vyňatá zo súdnej kontroly, pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti a ani kontroly podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Neprimeranou a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 % je neprijateľná a odporuje dobrým mravom. V predmetnom prípade odplata za úver predstavuje v skutočnosti 96 % ročne, čo takmer 9 násobne prevyšuje obvyklú mieru úrokových sadzieb za porovnateľné úvery v čase uzavretia zmluvy o úvere (september 2010, 11,04% p.a.). Táto okolnosť spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka a za týchto okolností je potrebné hodnotiť dohodu o výške odplaty ako neprijateľnú a absolútne neplatnú.

19. Odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1M Cdo 1/2009 zo dňa 31.07.2009, podľa ktorého: „Hoci maximálna výška úrokov (ako odplaty za užívanie požičanej finančnej čiastky) pri peňažných pôžičkách ani pri úveroch nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu zmluvných strán, nie je neobmedzená. Dohoda o výške úrokov totiž musí byť v súlade s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Právny úkon postihnutý takouto vadou je absolútne neplatný. O takýto stav pôjde spravidla vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy.“

20. Žiadny všeobecne záväzný predpis nijako neobmedzil súdy, aby korigovali neprimerane vysoké úroky, ktoré sú síce zložkou pre výpočet RPMN, no nie sú vyňaté z posudzovania dodržania imperatívu dobrých mravov zo strany súdu. Sadzba odplaty 96 % ročne je úplne drastická a nemá žiadne opodstatnenie v demokratickej spoločnosti. Súdy sa značne kriticky vyjadrili už aj k nižším úrokovým sadzbám (5Cdo 26/2011 (48%), 1MCdo 1/09 (60%), Krajský súd v Prešove vo veci 3Co 67/2008 (25%). Nemecký BGH v rozsudku z 13. 3. 1990 AZ XI ZR 252/89 vyhlásil úver s rozdielom o 12% percentuálnych bodov oproti priemeru na trhu pre obdobný úver za nemravný a žalobu zamietol pre rozpor plnenia s dobrými mravmi (civilnoprávna úžera). Švajčiarsky spolkový súd znížil v roku 1967 rozhodnutím z 1. 4. 1967 úrokovú sadzbu v prípadoch úverov pre spotrebiteľov z 26% na 18% a sadzbu 26% vyhlásil za odporujúcu dobrým mravom.

21. Dojednanie o administratívnom poplatku je vágnym ustanovením, ktoré vôbec nešpecifikuje, o aké konkrétne administratívne činnosti a takto neúmerne vysoký poplatok bez bližšej špecifikácie jeho výšky a účelnosti je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka). Žalobkyňa ako spotrebiteľka nebola s jeho podstatou oboznámená, poplatok nie je náležite špecifikovaný a viaže sa na bližšie neurčené náklady na vypracovanie a uzavretie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Podstatou administratívneho poplatku je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Poplatok vo výške presahujúcej polovicu sumy poskytnutého úveru nemôže ani pri najlepšej vôli predstavovať výdavky spojené s administratívnou činnosťou.

22. Občiansky zákonník obsahuje demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. To znamená, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednania v štandardnej formulárovej zmluve, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

23. Pokiaľ odvolateľ poukazuje na to, že cena plnenia nemôže byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou, odvolací súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Aziz C-415/11: „na účely určenia, či dôjde k nerovnováhe „napriek požiadavke dôvery [dobrej viery -neoficiálny preklad]“, treba preveriť, či predajca alebo dodávateľ, ktorí zaobchádzajú so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s dotknutou podmienkou po individuálnom dojednaní. Článok 3 ods. 3 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že príloha, na ktorú odkazuje toto ustanovenie, obsahuje len orientačný a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré možno považovať za nekalé.“ Rovnako tak rozsudok Súdneho dvora Európskeho súdu vo veci Caja de Ahorros C-484/08 cit: „Článok 4 ods. 2 a článok 8 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa musia vykladať v tom zmysle, že nebránia takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá umožňuje súdne preskúmanie nekalej povahy zmluvných podmienok týkajúcich sa definície hlavného predmetu zmluvy alebo primeranosti medzi cenou a odmenou na jednej strane a službami či tovarmi poskytnutými v protiidhodnote na strane druhej, aj keď sú tieto podmienky formulované jasne a zrozumiteľne“. S poukazom na uvedené nie je ani v tomto smere odvolacia námietka dôvodná.

24. Zmluvná podmienka v zmluve o úvere zo dňa 03.09.2010 obsiahnutá v bode 11 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa, oprávňuje dodávateľa na neprimerane vysoké plnenie, a preto je v zmysle generálnej klauzuly uvedenej v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v súvislosti s porušením princípu dobrých mravov neprijateľná a s poukazom na ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná.

25. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku žalovaného vo vzťahu k odplate za poskytnutie úveru, argumentujúc tým, že nesie vyššie podnikateľské riziko, odvolací súd konštatuje, že aj keď sa žalovaný snaží odplatu za poskytnutý úver obhájiť podmienkami, resp. okolnosťami, za ktorých poskytuje úvery spotrebiteľom, odvolací súd konštatuje, že ani za situácie, že žalovaný poskytuje úvery za podmienky znášania podnikateľského rizika, ide o riziko vyplývajúce priamo zo základných znakov podnikania a zároveň žalovaný nemôže očakávať ochranu svojich nárokov, ktoré sú zjavne v rozpore so zákonom, a ktorý sa musí uplatňovať a rešpektovať v rámci súkromnoprávných vzťahov. Konanie žalovaného v rozpore so zákonom a na ťarchu žalobkyne nemôže mať iný výsledok, než ten, že súd takéto právo neprizná.

26. Správnym je záver o vzniku úmyselného bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, v dôsledku čoho sa inak trojročná objektívna premlčacia doba predĺžila na 10 rokov odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobo v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Neuvedenie náležitosti rozpísania jednotlivých splátok na istinu, úroky a poplatky, použitie neprijateľnej podmienky v uzatvorenej zmluve účastníkov a určenie neprímerane vysokej ceny úveru, nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech opísanými praktikami. So zreteľom na to, je správny záver súdu prvej inštancie poukazujúci na neuplynutie objektívnej 10-ročnej lehoty od poskytnutia úveru, v dôsledku čoho bolo možné takto uplatnený nárok žalobkyne priznať.

27. Odvolaciemu súdu je z jeho činnosti známe, že žalovaný dlhodobo ignoruje právnu úpravu zameranú na ochranu spotrebiteľov (absencia obligatórnych náležitostí zmluvy, uvádzanie neprijateľných zmluvných podmienok v zmluve, ako napr. rozhodcovská doložka, administratívny poplatok, dohoda o vyplnení zmenky). Uvedené sa nedá hodnotiť inak ako úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Aj keby súd pripustil, že žalovaný nechcel dojednať zmluvu so žalobcom v snahe získať prospech, ťažko možno uveriť, že žalovaný nevedel, čo môže takýmto konaním spôsobiť a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzrozmienený.

28. Zmluva o úvere bola uzavretá dňa 03.09.2010. Žalobkyňa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnil žalobou na súde dňa 26.03.2014. Z uvedeného vyplýva, že desaťročná premlčacia doba neuplynula ani od uzavretia zmluvy o úvere. O to viac je odôvodnený záver, že desaťročná premlčacia doba nemohla uplynúť odo dňa, kedy sa žalovaný voči žalobcovi bezdôvodne obohatil, t.j. od okamihu, kedy prijal od žalobcu plnenie prevyšujúce sumu skutočne čerpaného úveru.

29. Odvolací súd zároveň odkazuje na výpoveď žalobkyne o tom kedy sa dozvedela o bezdôvodnom obohatení, čím preukázala dodržanie subjektívnej premlčacej lehoty (v roku 2014 krátko pred podaním žaloby od jej právneho zástupcu). Za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné považovať deň, kedy sa oprávnený skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná, preukázaná, nielen predpokladaná vedomosť oprávneného (Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veciach 3Cdo/145/2004, 1Cdo/67/2011, R 25/1986). V prípade plnenia bez právneho dôvodu je začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby viazaný na ten moment, kedy sa oprávnený dozvedel, že právny dôvod na plnenie nebol od začiatku daný. Preto právo žalobkyne nie je premlčané ani v subjektívnej 2-ročnej lehote podľa § 107 ods. 1 Obchodného zákonníka.

30. Žalobkyňa bol poskytnutý úver vo výške 600 Eur, pričom za situácie, že žalovaný nemá nárok na plnenie z neprijateľnej podmienky, žalobkyňa vznikla povinnosť vrátiť žalovanému len sumu zodpovedajúcu poskytnutým peňažným prostriedkom. Iné nároky zo zmluvy žalovaný voči žalobkyne nemá, preto plnenie žalobkyne nad rámec sumy zodpovedajúcej výške úveru (576 eur) predstavuje plnenie bez právneho dôvodu a má za následok vznik bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka na strane žalovaného, ktorý takéto plnenie prijal. Za tejto situácie, ak žalobkyňa v petite svojej žaloby žiadala priznať sumu 567 eur a súd prvej inštancie priznal žalobkyne rozsudkom zo dňa 05.06.2015, č.k. 10C/126/2014-94 sumu 288 eur, správne zaviazal žalovaného k zaplateniu sumy 279 eur.

31. Správnemu výroku o povinnosti žalovaného vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie a výroku o určení zmluvnej podmienky za neprijateľnú zodpovedá aj správny výrok o trovách konania. Za daného stavu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu a v súvisiacom výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 C.s.p.).

32. O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 C.s.p. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že úspešnej žalobkyni v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli a žalovaný nebol v odvolacom konaní úspešný.

33. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 2:1.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 C.s.p., v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).